

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
(องค์การมหาชน)

คู่มือบริหารความเสี่ยง

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

บทนำ

จากสถานการณ์การเมือง สภาวะเศรษฐกิจ และผลกระทบจากเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้หน่วยงานต้องเผชิญกับความเสี่ยงทั้งภายในและภายนอก ที่อาจส่งผลกระทบต่อนโยบาย กลยุทธ์ แผนงาน แผนปฏิบัติการ และแผนยุทธศาสตร์ที่สถาบันได้วางไว้ ดังนั้น “การบริหารจัดการความเสี่ยง” จึงเป็นสิ่งที่จะช่วยลดแรงกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถาบัน รวมไปถึงการสร้างการตื่นตัวให้กับบุคลากรที่จะวิเคราะห์ความเสี่ยง บ่งชี้ความเสี่ยง วางแผนการบริหารความเสี่ยง และการกำกับติดตามการดำเนินงาน เพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกที่อาจเข้ามากระทบกับหน่วยงาน เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปตามกระบวนการที่ถูกต้อง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้นำแนวคิดพื้นฐานของการจัดการความเสี่ยง และแนวคิดทางด้านการประเมินสถานการณ์ กรอบแนวคิดการจัดการความเสี่ยง COSO ERM ปี 2004 และปี ERM รวมไปถึงหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562 ที่เป็นแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานให้มีความเป็นสากลและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ทั้งนี้ คู่มือการบริหารความเสี่ยงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้มีการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับ “ESG Risk” การประยุกต์ใช้การบริหารความเสี่ยงขององค์กรกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล ซึ่งเป็นประเด็นที่ทั่วโลกได้กล่าวถึง และให้ความสำคัญอย่างมาก ซึ่งเนื้อหาภายในเล่มยังคงเป็นวิธีการวิเคราะห์ และกระบวนการบริหารความเสี่ยง ซึ่งจะบอกถึงวิธีการกำหนดโอกาส ผลกระทบ ในประเด็นความเสี่ยงต่าง ๆ วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงเหล่านี้จะทำให้การบริหารความเสี่ยงเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และลดผลกระทบที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ในอนาคต

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สารบัญ

	หน้า
บทนำ.....	1
สารบัญ	2
บทที่ 1 บทนำ.....	3
1.1 ความเป็นมา	3
1.2 วัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยง.....	4
1.3 โครงสร้างการบริหารงานความเสี่ยง.....	4
บทที่ 2 หลักการปฏิบัติของการบริหารความเสี่ยง	10
2.1 การจัดการความเสี่ยงตาม COSO ERM 2004.....	10
2.2 การจัดการความเสี่ยงตาม COSO ERM 2017.....	12
2.3 หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562.....	16
2.4 “ESG Risk” การประยุกต์ใช้การบริหารความเสี่ยงขององค์กรกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล	17
บทที่ 3 กระบวนการการบริหารความเสี่ยง	22
3.1 การระบุปัจจัยเสี่ยง (Risk Identification).....	22
3.2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment).....	23
3.3 การจัดลำดับความเสี่ยง (Risk Prioritize).....	25
3.4 การจัดการความเสี่ยง (Risk Treatment).....	26
3.5 การระบุกิจกรรมการควบคุมที่มีอยู่ (Existing Controls).....	26
3.6 การติดตามและรายงานผล (Monitoring and Reports)	27
3.7 การทบทวน (Review and Revision).....	27
บทที่ 4 ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง.....	28
ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง	31
ภาคผนวก	36
ภาคผนวก ก แบบบันทึกผลการชี้แจงและประเมินความเสี่ยง	37
ภาคผนวก ข แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง.....	39
ที่ปรึกษาและคณะผู้จัดทำ	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มวิชาชีพจัดทำมาตรฐานอาชีพ และเป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ ตลอดจนให้การรับรองและติดตามประเมินผลองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ รวมทั้งประสานความร่วมมือสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดย สคช. เป็นองค์การมหาชนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี เริ่มดำเนินการตั้งแต่เมษายน 2555 เป็นต้นมา

ในการบริหารความเสี่ยงของ สคช. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 คณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง ได้วางแนวทางการจัดการความเสี่ยงภายใน (Internal Factor) อยู่ที่ร้อยละ 60 และความเสี่ยงภายนอก (External Factor) อยู่ที่ร้อยละ 40 เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์จากภายนอกจะเข้ามามีผลกระทบการดำเนินงานเพิ่มขึ้น เช่น ESG หรือประเด็นทางด้านการเมือง สำหรับประเด็น ESG ซึ่งย่อมาจาก Environment, Social, และ Governance ปัจจุบัน ESG ได้รับความนิยมนานาชาติ เนื่องจากเป็นแนวคิดที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อ 3 ด้านหลัก คือ สิ่งแวดล้อม สังคม การกำกับดูแล โดย Environment เป็นหลักเกณฑ์ที่คำนึงถึงในด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ได้ถูกนำมาทบทวนและจัดทำความเสี่ยงเพราะเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งสามารถใช้รายงาน “การบริหารความเสี่ยงขององค์กร การประยุกต์ใช้การบริหารความเสี่ยงขององค์กรกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล (ESG)” มาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับ ESG เช่น การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากร เป็นต้น ซึ่งการนำแนวคิด ESG มาใช้ในการเตรียมความพร้อม เพราะเป็นประเด็นที่ทั่วโลกกังวล และคาดการณ์ว่าจะมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อองค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

คู่มือการบริหารความเสี่ยงฉบับนี้จึงเป็นกระบวนการบริหารความเสี่ยง ซึ่งจะบอกถึงวิธีการกำหนดโอกาส ผลกระทบ ในประเด็นความเสี่ยงต่าง ๆ รวมไปถึงวิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง ที่จะช่วยลดผลกระทบที่อาจส่งผลกระทบต่อนโยบาย กลยุทธ์ แผนงาน แผนปฏิบัติการ และแผนยุทธศาสตร์ที่สถาบันได้วางไว้

1.2 วัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยง

1.2.1 เพื่อดำเนินการตามหลักการบริหารความเสี่ยงในการชี้บ่ง ประเมิน และการจัดการ ความเสี่ยงภายใต้บริบทภายในและภายนอกอย่างครอบคลุมครบถ้วน

1.2.2 เพื่อบริหารจัดการให้ความเสี่ยงของ สคช.อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

1.2.3 เพื่อกำหนดมาตรการ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมการจัดการความเสี่ยงได้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.2.4 เพื่อให้บุคลากรของ สคช. มีส่วนร่วมในการรับรู้ ตระหนัก และดำเนินการ ตลอดจน ให้ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายการบริหารความเสี่ยงของ สคช. (Risk Awareness Culture)

1.3 โครงสร้างการบริหารงานความเสี่ยง

โครงสร้างการบริหารงานความเสี่ยง ได้ถูกจัดตั้งขึ้นทำหน้าที่ในการประเมินความเสี่ยง จัดวางระบบบริหารความเสี่ยง ติดตาม สอบทาน ประเมินความเพียงพอ ประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของระบบบริหารความเสี่ยง กำกับ ดูแล ทบทวน ให้คำแนะนำต่อผู้ปฏิบัติงานของ สคช. และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและบริหารความเสี่ยง ตลอดจนรายงานต่อ คณะกรรมการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งโครงสร้างการบริหารงานความเสี่ยงทางคณะกรรมการ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง รายละเอียด โครงสร้างการบริหารงานมีดังนี้

คณะกรรมการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

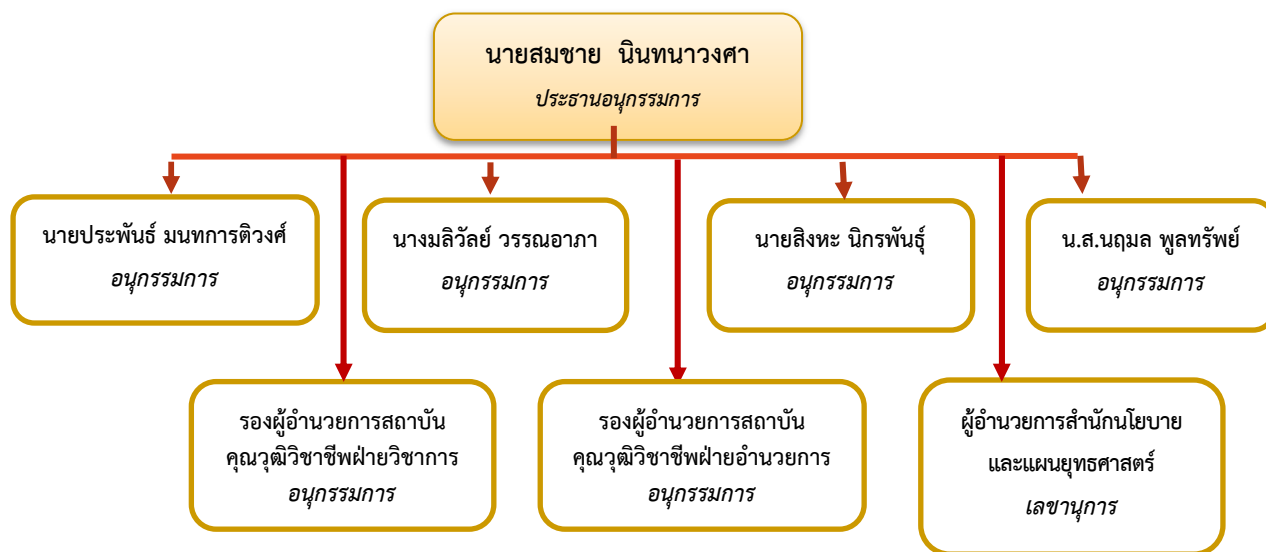
คณะกรรมการ สคช.

1. นายนคร ศิลปอาชา	ประธานกรรมการ
2. นางปัทมา วีระวานิช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
3. ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
4. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
5. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	กรรมการ
6. อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	กรรมการ
7. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
8. ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	กรรมการ
9. ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย	กรรมการ
10. ผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ	กรรมการและเลขานุการ
11. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง

1. นายสมชาย นินทนางศา	ประธานอนุกรรมการ
2. นายประพันธ์ มนทการติวงศ์	อนุกรรมการ
3. นางมลิวลย์ วรรณอาภา	อนุกรรมการ
4. นายสิงหะ นิกรพันธุ์	อนุกรรมการ
5. นางสาวนฤมล พูลทรัพย์	อนุกรรมการ
6. รองผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพฝ่ายวิชาการ	อนุกรรมการ
7. รองผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพฝ่ายอำนวยการ	อนุกรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์	เลขานุการ

โครงสร้างคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

อำนาจหน้าที่

1. จัดทำกรอบนโยบาย กลยุทธ์ แนวทางปฏิบัติการบริหารความเสี่ยง และกำหนดระดับความเสี่ยง
2. กลั่นกรองประเด็นความเสี่ยงเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
3. กำกับดูแลการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และแผนงานด้านบริหารความเสี่ยง
4. พิจารณาให้ความเห็นต่อผลการบริหารงานด้านความเสี่ยงต่อคณะกรรมการสถาบันคุณวุฒิ
5. ทบทวน ปรับปรุงนโยบายและมาตรการป้องกันแก้ไขความเสี่ยง
6. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมอบหมาย

คณะผู้บริหารสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

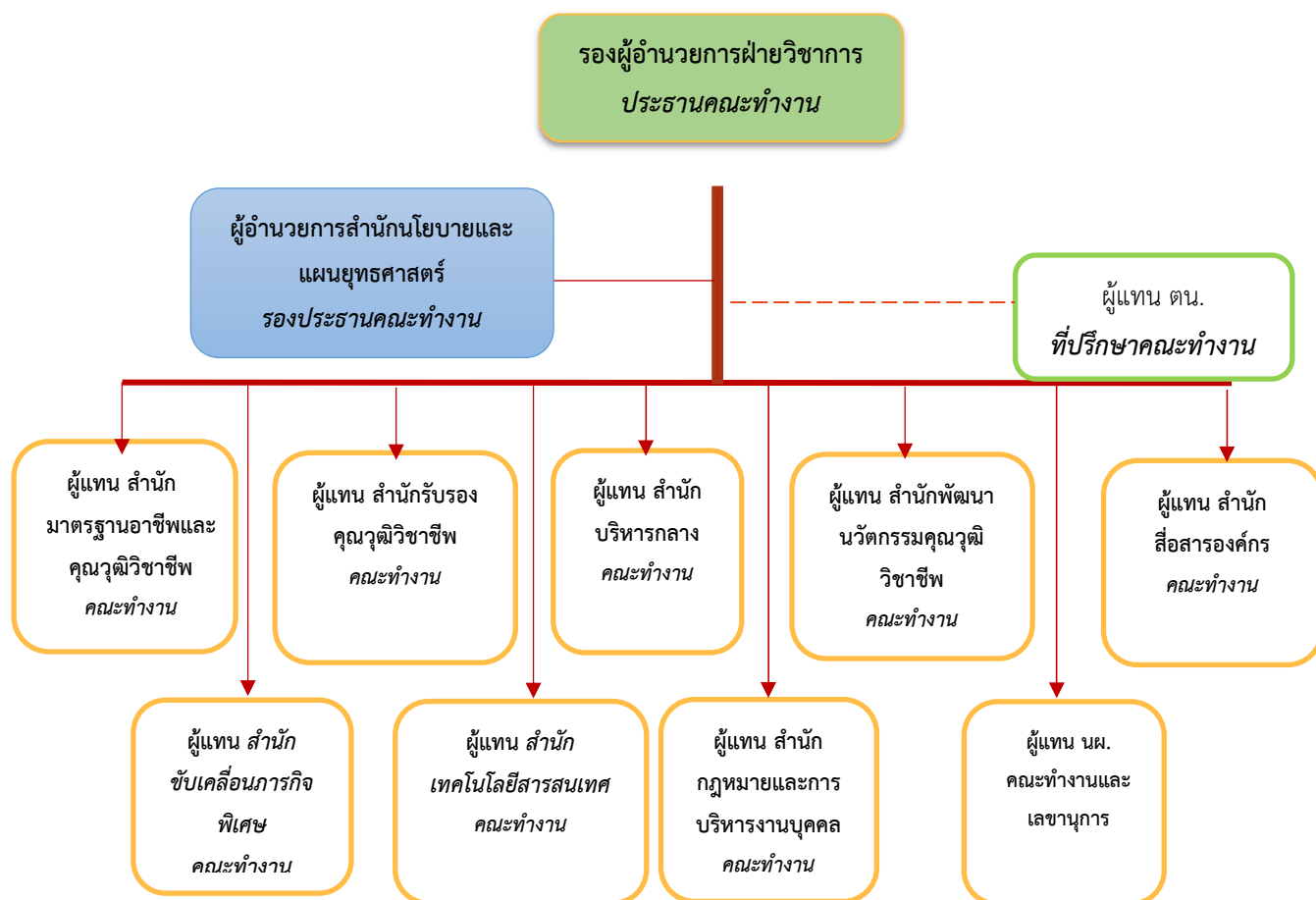
1. นางสาวจุลลดา มีจุล	รองผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
2. นางสาววรณาธิป จันทนู	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารคุณวุฒิวิชาชีพ
3. นางสาวจุลลดา มีจุล	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
4. -ว่าง-	รองผู้อำนวยการฝ่ายอำนวยการ
5. นายนิธิวัชร ศิริปรียพงศ์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
6. นายณพพร ชนเจริญ	ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. นายจรรณวรรณ ทองหลอม	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์
8. นางสาวนวรรตน์ วงษ์อรุณ	ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์และการตลาด
9. นางสาวมะลิ จันทร์สุนทร	ผู้อำนวยการสำนักรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ
10. นางสาวโอมิกา บุญกัน	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
11. นายพิริยพงศ์ แจ่มเจนเวทย์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานวัตกรรมคุณวุฒิวิชาชีพ
12. นางสาวพรภัทรา ฉิมพลอย	รักษาการผู้อำนวยการสำนักขับเคลื่อนการกิจพิเศษ

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน

1. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	ประธานคณะกรรมการ
2. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์	รองประธานคณะกรรมการ
3. นางสาวชุติมา ยิ่งยงวรชาติ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ส่วนงานตรวจสอบภายใน	
4. นางสาววารุณี วัฒนถนอม	คณะกรรมการ
สำนักมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ	
5. นายณารายณ์ รัตนไพโรจน์ขจี	คณะกรรมการ
สำนักรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ	
6. นางสาวณัชชารีย์ ธนาวรรัฐพงศ์	คณะกรรมการ
สำนักพัฒนานวัตกรรมการคุณวุฒิวิชาชีพ	
7. นางสาวศศิภา สงฆ์พรหม	คณะกรรมการ
สำนักขับเคลื่อนภารกิจพิเศษ	
8. นางสาวจิตติมนต์ สกลภาพ	คณะกรรมการ
สำนักมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ	
9. นางสาวนลินี ผาสุกะกุล	คณะกรรมการ
สำนักสื่อสารองค์กร	
10. นายไชยเชษฐ์ นุ่นใหม่	คณะกรรมการ
สำนักกฎหมายและการบริหารงานบุคคล	
(กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย)	
11. นางสาวอาภากร นิลรัตน์	คณะกรรมการ
สำนักบริหารกลาง	
(กลุ่มงานบัญชีการเงิน)	
12. นางสาวพรพรรณนันท วงศ์พินิจ	คณะกรรมการ
สำนักบริหารกลาง	
(กลุ่มงานพัสดุและทรัพย์สิน)	
13. นางสาวภัทรพร กิจชัยนุกูล	คณะกรรมการและเลขานุการ
สำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์	

โครงสร้างคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

อำนาจหน้าที่

- (1) จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในของสถาบันให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
- (2) ติดตาม ประเมินผล การบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายในให้เกิดประสิทธิภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้การบริหารความเสี่ยงของสถาบันประสบความสำเร็จ และนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง
- (3) จัดทำรายงานผลตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน ข้อเสนอแนะแนวทางป้องกัน เพื่อลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ตลอดจนพิจารณาคู่มือการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน และรายงานต่อผู้อำนวยการสถาบันให้ทราบอย่างต่อเนื่อง รวมถึงนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง
- (4) ทบทวนแผนบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน และนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยงให้ความเห็นชอบ
- (5) เชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูล หรือเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการประชุม
- (6) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในตามที่ได้รับมอบหมาย

บทที่ 2

หลักการปฏิบัติของการบริหารความเสี่ยง

2.1 การจัดการความเสี่ยงตาม COSO ERM 2004¹

การบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ ซึ่งครอบคลุมแนวทางการกำหนดนโยบายการบริหารงาน การดำเนินงาน และการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

2.1.1 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)

สภาพแวดล้อมขององค์กรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการกำหนดกรอบบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น วัฒนธรรมองค์กร นโยบายของผู้บริหาร แนวทางการปฏิบัติงานบุคลากร กระบวนการทำงาน ระบบสารสนเทศ ระเบียบ เป็นต้น สภาพแวดล้อมภายในองค์กรประกอบเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดทิศทางของกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

2.1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)

องค์กรต้องพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยง ให้มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์และความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ เพื่อวางเป้าหมายในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรได้อย่างชัดเจน และเหมาะสม

2.1.3 การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)

เป็นการรวบรวมเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงาน ทั้งในส่วนของปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากภายในและภายนอกองค์กร เช่น นโยบายบริหารงาน บุคลากร การปฏิบัติงาน การเงิน ระบบสารสนเทศ ระเบียบ กฎหมาย ระบบบัญชี ภาษีอากร ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจต่อเหตุการณ์และสถานการณ์นั้น เพื่อให้ผู้บริหารสามารถพิจารณากำหนดแนวทางและนโยบายในการจัดการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

¹ ERM Thailand. (มปป). การบริหารจัดการความเสี่ยง (ERM และ COSO). จาก <http://ermthailand.blogspot.com/p/erm-coso.html>

2.1.4 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยงเป็นการจำแนกและพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่มีอยู่ โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) โดยสามารถประเมินความเสี่ยงได้ทั้งจากปัจจัยความเสี่ยงภายนอกและปัจจัยความเสี่ยงภายในองค์กร

2.1.5 การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)

เป็นการดำเนินการหลังจากที่องค์กรสามารถบ่งชี้ความเสี่ยงขององค์กร และประเมินความสำคัญของความเสี่ยงแล้ว โดยจะต้องนำความเสี่ยงไปดำเนินการตอบสนองด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อลดความสูญเสียหรือโอกาสที่จะเกิดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

2.1.6 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

การกำหนดกิจกรรมและการปฏิบัติต่างๆ ที่กระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร เช่น การกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรภายในองค์กร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการกับความเสี่ยงนั้นได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

2.1.7 สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

องค์กรจะต้องมีระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปพิจารณาดำเนินการบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามกรอบ และขั้นตอนการปฏิบัติที่องค์กรกำหนด

2.1.8 การติดตามประเมินผล (Monitoring)

องค์กรจะต้องมีการติดตามผล เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินการว่ามีความเหมาะสมและสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

2.2 การจัดการความเสี่ยงตาม COSO ERM 2017²

การบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิด COSO ERM 2017 (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, 2017 อ้างถึงใน รัฐพงศ์ รัตนพันธ์ ศรี, 2562³) ได้ปรับปรุงกรอบแนวคิดใหม่เป็น 5 องค์ประกอบ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสิทธิผล และทันต่อสถานการณ์ ซึ่งภายใต้ 5 องค์ประกอบนี้ประกอบไปด้วย หลักการ 20 ประการ รายละเอียดมีดังนี้

ที่มา : The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, 2017

2.2.1 การกำกับดูแลและวัฒนธรรมความเสี่ยงขององค์กร (Governance & Culture)

การกำกับดูแลและวัฒนธรรมองค์กรถือเป็นพื้นฐานขององค์ประกอบอื่น การกำหนดโครงสร้างการกำกับดูแลถือเป็นการกำหนดกรอบการดำเนินงานในการบริหารความเสี่ยงขององค์กร เพื่อให้เกิดการบริหารความเสี่ยงที่เป็นรูปธรรมบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีความชัดเจน และเกิดวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นแนวคิดและหลักการของการบริหารความเสี่ยงเมื่อต้องมีการวิเคราะห์และตัดสินใจ

หลักการที่ 1 กำกับดูแลโดยคณะกรรมการ (Exercises Board Risk Oversight) คณะกรรมการมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกลยุทธ์ขององค์กร รวมถึงรับผิดชอบด้านการกำกับดูแลและสนับสนุนผู้บริหารขององค์กร

² The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, 2017

³ รัฐพงศ์ รัตนพันธ์ ศรี, 2562, ความสอดคล้องระหว่างการบริหารความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐกับการบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิด COSO ERM 2017 : กรณีศึกษาสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน. วารสารวิชาชีพบัญชี ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2562)

หลักการที่ 2 กำหนดโครงสร้างการดำเนินงานภายในองค์กร (Establishes Operating Structures) องค์กรมีการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานที่เหมาะสม โดยการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานนั้นจะต้องพิจารณาจากกลยุทธ์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

หลักการที่ 3 กำหนดวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์ (Defines Desired Culture) องค์กรมีการกำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการแสดงพฤติกรรมดังกล่าว และให้ความสำคัญกับการทำธุรกิจและการดำเนินการที่มีมาตรฐานที่ดี ผู้บริหารระดับกลางต้องเป็นผู้เชื่อมประสานระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน รวมถึงจัดทำแผนการปฏิบัติงานให้แก่พนักงานปฏิบัติตามแผนและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

หลักการที่ 4 ยึดมั่นกับค่านิยมขององค์กร (Demonstrates Commitment to Core Values) องค์กรยึดมั่นต่อค่านิยมขององค์กรที่ได้กำหนดไว้และสร้างให้บุคลากรมีความตระหนักถึงความเสี่ยงในการทำงานของตน มีการนำความเสี่ยงและผลตอบแทนที่จะได้รับไปประกอบการตัดสินใจจนเป็นกิจวัตร

หลักการที่ 5 สรรหา พัฒนา รักษาบุคลากรที่มีความสามารถ (Attracts, Develops, and Retains Capable Individuals) องค์กรยึดมั่นในการสร้างบุคลากรที่มีขีดความสามารถที่จะนำพาให้องค์กรสามารถบรรลุกลยุทธ์และเป้าหมายทางธุรกิจได้และมีการจัดทำแผนสืบทอดตำแหน่งหลัก

2.2.2 การกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจขององค์กร (Strategy and Objective Setting) การบริหารความเสี่ยงจะบูรณาการเข้าไปกับแผนกลยุทธ์ขององค์กร และผนวกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายทางธุรกิจ การทำความเข้าใจสภาวะแวดล้อมภายในองค์กรซึ่งช่วยให้้องค์กรสามารถระบุปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กรและความเสี่ยงที่จะตามมา องค์กรจึงต้องมี การกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ควบคู่ไปกับการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ทางธุรกิจเป็นเครื่องมือที่ช่วยนำกลยุทธ์ที่กำหนดไว้มาแปรเป็นกรอบในการดำเนินงาน การกำหนดแผนการดำเนินการการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร และการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

หลักการที่ 6 วิเคราะห์เกี่ยวกับโครงสร้างธุรกิจ (Analyzes Business Context) องค์กรควรพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากบริบทในการประกอบธุรกิจต่อภาพความเสี่ยงรวมของบริษัท โดยพิจารณาทั้งปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่ สังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง และกฎหมาย รวมถึงพิจารณาปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ เงินกองทุน สินทรัพย์ บุคลากร กระบวนการ ระบบงาน ระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยี

หลักการที่ 7 กำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Defines Risk Appetite) องค์กรควรกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ซึ่งจะสามารถช่วยสร้างหรือรักษาคุณค่าและก่อให้เกิดการตระหนักในคุณค่าขององค์กรที่มีได้ โดยมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในระดับองค์กรและระดับย่อย

หลักการที่ 8 ประเมินกลยุทธ์ทางเลือกที่เป็นไปได้ (Evaluates Alternative Strategies) องค์กรมีการประเมินกลยุทธ์ทางเลือกต่าง ๆ รวมถึงวิเคราะห์ผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเลือกใช้แต่ละกลยุทธ์ต่อภาพความเสี่ยงรวม

หลักการที่ 9 กำหนดวัตถุประสงค์ของธุรกิจ (Formulates Business Objectives) องค์กรมีการกำหนดเป้าหมายทางธุรกิจซึ่งสอดคล้องและสนับสนุนกลยุทธ์ของบริษัทในทุกระดับ โดยเป้าหมายทางธุรกิจที่จะกำหนดนั้นควรครอบคลุมด้านการเงิน ลูกค้า การดำเนินงาน การปฏิบัติตามกฎหมาย ประสิทธิภาพเทคโนโลยี และนวัตกรรม

2.2.3 ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง (Performance)

องค์กรจะต้องมีการระบุและประเมินความเสี่ยงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถขององค์กรในการบรรลุกลยุทธ์และเป้าหมายทางธุรกิจที่ได้กำหนดไว้ในการจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงเหล่านี้ควรพิจารณาจากผลกระทบที่จะเกิดขึ้นควบคู่ไปกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ จากนั้นจึงเลือกมาตรการการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม และติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด กระบวนการบริหารความเสี่ยงดังกล่าวจะช่วยให้องค์กรเห็นภาพความเสี่ยงรวมของความเสี่ยงที่องค์กรมีอยู่สำหรับการดำเนินการเพื่อให้บรรลุกลยุทธ์และเป้าประสงค์ขององค์กร

หลักการที่ 10 ระบุความเสี่ยง (Identify Risks) องค์กรมีการระบุความเสี่ยง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานเพื่อให้บรรลุกลยุทธ์และเป้าหมายทางธุรกิจที่ได้กำหนดไว้ นอกเหนือจากความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจในปัจจุบันแล้วควรต้องพิจารณาถึงความเสี่ยงอุบัติใหม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อันเนื่องมาจากเทคโนโลยีใหม่ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พฤติกรรมของผู้บริโภค และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

หลักการที่ 11 ประเมินผลกระทบของความเสี่ยง (Assesses Severity of Risk) องค์กรมีการประเมินผลกระทบของความเสี่ยงที่ได้ระบุไว้โดยประเมินผลกระทบต่อเป้าหมายทางธุรกิจแต่ละเป้าหมายที่กำหนดไว้และเป้าหมายรวมระดับองค์กร และพิจารณาความน่าจะเป็นในการเกิดความเสี่ยงที่ได้ระบุไว้ควบคู่กัน

หลักการที่ 12 การจัดลำดับความสำคัญของเสี่ยง (Prioritizes Risks) องค์กรมีการจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง เพื่อจะได้ใช้ประกอบการเลือกมาตรการตอบสนองความเสี่ยงที่เหมาะสมกับแต่ละความเสี่ยงและสถานะแวดล้อม

หลักการที่ 13 การดำเนินการตอบสนองต่อความเสี่ยง (Implements Risk Responses) องค์กรระบุมาตรการตอบสนองความเสี่ยงและพิจารณาคัดเลือกมาตรการที่เหมาะสมในการพิจารณาตัดสินใจมาตรการตอบสนองความเสี่ยงนั้นองค์กรควรคำนึงบริบทในการประกอบธุรกิจ ต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และความรุนแรงของความเสี่ยง ประกอบการตัดสินใจ

หลักการที่ 14 พัฒนาภาพโดยรวมความเสี่ยงขององค์กร (Develops Portfolio View) องค์กรมีการจัดทำภาพรวมความเสี่ยงของบริษัท และประเมินสถานะความเสี่ยงในปัจจุบัน โดยควรมีการพิจารณาในภาพรวมของกลยุทธ์ ภาพรวมของเป้าหมายทางธุรกิจระดับองค์กรเป้าหมายทางธุรกิจ และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

2.2.4 การทบทวนและการปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision)

การทบทวนความสามารถในการบริหารความเสี่ยง และผลการดำเนินงานขององค์กรเทียบกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ จะช่วยให้องค์กรสามารถประเมินขีดความสามารถในการบริหารความเสี่ยงที่มีในปัจจุบัน รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขที่ควรดำเนินการเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างคุณค่าให้กับองค์กรได้ในระยะยาว ทั้งในกรณีปกติและกรณีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ

หลักการที่ 15 ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ (Assesses Substantial Change) องค์กรมีการระบุการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกที่อาจจะส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อกลยุทธ์และเป้าหมายทางธุรกิจที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

หลักการที่ 16 ทบทวนความเสี่ยงและผลการดำเนินงาน (Reviews Risk and Performance) องค์กรทบทวนผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นและวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงที่ทำให้ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งวิเคราะห์ความเสี่ยงที่องค์กรมีอยู่เทียบกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ รวมถึงความถูกต้องในการประเมินมูลค่าความเสี่ยงขององค์กร

หลักการที่ 17 การปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงขององค์กรอย่างต่อเนื่อง (Pursues Improvement in Enterprise Risk Management) องค์กรทบทวนการบริหารความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินการเพื่อการปรับปรุงแก้ไขในอนาคต รวมถึงพิจารณาเทคโนโลยีใหม่ที่อาจนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารความเสี่ยง การปรับโครงสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงกับการทบทวนระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ การพิจารณาความเสี่ยงอุบัติใหม่ ประกอบการบริหารความเสี่ยงในอนาคต ประสิทธิภาพของการสื่อสาร และการเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงกับองค์กรอื่น ๆ

2.2.5 ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงานผล (Information, Communication & Reporting)

การสื่อสารเพื่อให้ได้รับข้อมูลและสื่อสารข้อมูลที่มีอยู่ให้ทั่วถึงทั้งองค์กรเป็นกระบวนการที่ต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทำซ้ำจนเป็นกิจวัตร เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้รับทั้งจากภายในภายนอกไปใช้ประกอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร นอกจากนี้องค์กรควรต้องมีการใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศในการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ สังเคราะห์และจัดการข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่

หลักการที่ 18 ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศและเทคโนโลยี (Leverages Information and Technology) องค์กรควรใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก รวมถึงมีการเก็บรวบรวมสารสนเทศสำคัญที่เกี่ยวข้อง อาทิ สภาพตลาด อัตราการเจริญเติบโตผลประกอบการโดยรวม ข้อมูลการประกอบธุรกิจของคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจหรือแนวโน้มการดำเนินการด้านบริหารความเสี่ยงในอนาคต

หลักการที่ 19 พัฒนาช่องทางการสื่อสารที่เกี่ยวข้อง (Communicates Risk Information) องค์กรควรมีการใช้ช่องทางการสื่อสารรูปแบบตรง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการบริหารความเสี่ยงในองค์กร และสื่อสารข้อมูลที่สำคัญไปยังผู้เกี่ยวข้อง อาทิ ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ขององค์กร กลยุทธ์และเป้าหมายในการประกอบธุรกิจความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงในงานต่าง ๆ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคลากรในองค์กร

หลักการที่ 20 รายงานผลที่เกี่ยวกับความเสี่ยงวัฒนธรรมองค์กรและผลการดำเนินงาน (Report on Risk, Culture, and Performance) องค์กรควรต้องมีการรายงานผลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรให้พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงในงานของตนและนำการบริหารความเสี่ยงไปเป็นเครื่องมือในการทำงาน รวมถึงมีการสื่อสารผลการดำเนินงานและผลการบริหารความเสี่ยงไปยังบุคลากรทุกระดับรวมถึงองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง

2.3 หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562

มาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เป็นมาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐที่กำหนดต่อไปนี้ได้จัดทำขึ้นตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงของสากลมากำหนดให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานของรัฐในประเทศไทย โดยถือเป็นมาตรฐานเบื้องต้นของการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ

1.. มาตรฐาน

1.1 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลแก่ผู้มีส่วนได้เสียของหน่วยงานว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

1.2 ฝ่ายบริหารของหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงภายในองค์กร อย่างน้อยประกอบด้วย การมอบหมายผู้รับผิดชอบเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงการกำหนดวัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐที่ส่งเสริมการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงการบริหารทรัพยากร

1.3 หน่วยงานของรัฐต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม รวมถึงมีการสื่อสารการบริหารจัดการความเสี่ยงของวัตถุประสงค์ด้านต่างๆ ต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.4 การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการในทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ

1.5 การบริหารจัดการความเสี่ยง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง และการตอบสนองความเสี่ยง

1.6 หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละครั้งและต้องมีการสื่อสารแผนบริหารจัดการความเสี่ยงกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.7 หน่วยงานของรัฐต้องมีการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงและทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

1.8 หน่วยงานของรัฐต้องมีการรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.9 หน่วยงานของรัฐสามารถพิจารณานำเครื่องมือการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.4 “ESG RISK” การประยุกต์ใช้การบริหารความเสี่ยงขององค์กรกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล

จากรายงานความเสี่ยง ปี 2023 (The Global Risks Report 2023) ที่ได้กล่าวถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในปี 2023 การวิเคราะห์ความเสี่ยงในปัจจุบัน และการพยากรณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในรอบ 10 ปีข้างหน้า และพิจารณาการเลือกความเสี่ยงที่มีแนวโน้มจะรุนแรงที่สุดในระยะยาว (10 ปี) พบว่า ความเสี่ยงเรื่องของสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น การล่มสลายของระบบนิเวศเป็นประเด็นสำคัญในอีก 10 ปีข้างหน้า รวมไปถึงการย้ายถิ่นฐานโดยไม่สมัครใจ และวิกฤติด้านทรัพยากร สิ่งหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้เกิดความเสี่ยงดังกล่าวคือ ความล้มเหลวในการจัดการด้านทรัพยากรของมนุษย์ สำหรับประเทศไทยผลกระทบที่เกิดขึ้นที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ ในเดือนมีนาคม 2566 ค่าฝุ่น PM 2.5 ของประเทศไทยสูงที่สุดเป็นอันดับ 1 ในโลก โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ที่สามารถวัดค่าฝุ่น PM 2.5 ได้สูงสุดถึง 730 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เป็นตัวเลขค่าฝุ่นรายชั่วโมงที่สูงที่สุดในรอบหลายปี⁴ ฝุ่น PM 2.5 สามารถทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพทั่วไประยะสั้นและระยะยาว โดยเฉพาะถ้ามีการสะสมในร่างกายเป็น

⁴ Today. (2566) คนเชียงใหม่ไม่ปลื้ม ครองแชมป์โลกเมืองมลพิษมากที่สุด วันนี้ฝุ่น PM2.5 ทะลุ 730 มก. จาก <https://workpointtoday.com/news-541/>

ระยะเวลานานๆ เช่น ต่อระบบผิวหนัง ทำให้มีปัญหาผื่นคัน ผื่นแพ้ ลมพิษ มีผลต่อต่อระบบทางเดินหายใจ กระตุ้นภูมิแพ้ โรคหืด โรคถุงลมโป่งพอง ทำให้เกิดปัญหาโรคทางเดินหายใจเรื้อรัง ทำให้เกิดโรคหลอดเลือดและหัวใจเรื้อรัง และมีผลต่อการพัฒนาการสติปัญญาของเด็ก⁵ ซึ่งปัญหานี้ไม่เพียงเกิดขึ้นในประเทศไทยเท่านั้น ยังเกิดขึ้นในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก ซึ่งทำให้เกิดกระแสความตื่นตัวของภาคธุรกิจที่จะนำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาขององค์กรอย่างยั่งยืน หรือที่เรียกว่า “ESG”

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึง ความเสี่ยงด้านความยั่งยืน เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้าน “ESG” หรือสิ่งแวดล้อม (Environmental) สังคม (Social) และบรรษัทภิบาล (Governance) หรือเรียกว่า “ESG Risk” ซึ่งเป็นความท้าทายที่องค์กรจะต้องหาวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อสร้างโอกาส และลดความเสี่ยง ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการสร้างผลกำไร การแข่งขันภาพลักษณ์ ชื่อเสียง และความอยู่รอดขององค์กร โดยบูรณาการการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความยั่งยืนเข้าไปตั้งแต่การกำหนดพันธกิจและกลยุทธ์องค์กร รวมถึงควรวิเคราะห์ความเสี่ยงและประเด็นสำคัญด้านความยั่งยืน (Sustainability Risk and Materiality Analysis) มาประกอบการจัดการความเสี่ยงในระดับต่างๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ⁶

ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG คืออะไร

ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG คือ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (Environmental) สังคม (Social) และการกำกับดูแล (Governance) และ/หรือ ความเป็นไปได้ที่จะส่งผลกระทบต่อกิจการ ค่าจำกัดความของ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG ยังไม่มีการกำหนดให้เป็นสากลหรือที่ตกลงร่วมกัน ซึ่งอาจหมายถึงความเสี่ยง ด้านความยั่งยืน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ทางการเงิน หรือความเสี่ยงทางการเงินพิเศษ

⁵ โรงพยาบาลไทยนครินทร์ (2566) ค่าฝุ่น PM 2.5 สูง กระทบสุขภาพสะสมระยะยาว. จาก <https://thainakarin.co.th/>

⁶ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2566) ESG RISK. จาก <https://www.setsustainability.com/page/esg-risk>

ตาราง 1: คำจำกัดความของ ESG

	คำจำกัดความของ MSCI	คำจำกัดความของ Robeco
สิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ มลพิษ และของเสีย และโอกาสด้านสิ่งแวดล้อม	การมีส่วนร่วมของกิจการต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ควบคู่ไปกับการจัดการของเสียและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การให้ความสำคัญกับความพยายามในการต่อสู้กับภาวะโลกร้อน การลดการปล่อยมลพิษและการลดคาร์บอนไดออกไซด์
สังคม	ทุนมนุษย์ ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ การคัดค้านของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และโอกาสทางสังคม	สิทธิมนุษยชน มาตรฐานแรงงานในห่วงโซ่อุปทาน ความเสี่ยงในการผิดกฎหมายในเรื่องการใช้แรงงานเด็ก และปัญหาที่พบเป็นประจำ เช่น การปฏิบัติตามหลักชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน คณะกรรมการสังคมจะเพิ่มขึ้นหากบริษัทสามารถบูรณาการกับความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงถือเป็น "การอนุญาตทางสังคม" ที่ได้รับความยินยอม
การกำกับดูแล	การกำกับดูแลกิจการ และพฤติกรรมองค์กร	กฎหรือหลักการที่กำหนดสิทธิ ความรับผิดชอบ และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ในการกำกับดูแลกิจการ ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยสร้างสมดุลและดูแลความสอดคล้องของผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ รวมถึงเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนกลยุทธ์ระยะยาวของบริษัทด้วย

ที่มา : สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2018)

ทำไมความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลจึงสำคัญต่อองค์กร

ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG ไม่ใช่เรื่องใหม่ โดยเฉพาะบริษัท องค์กร ภาครัฐ และนักลงทุนได้ตระหนักถึงความเสี่ยงด้านการกำกับดูแลมานานหลายปีแล้ว โดยเน้นมิติของแนวปฏิบัติด้านบัญชีการเงินและการรายงานบทบาทความเป็นผู้นำและองค์ประกอบของคณะกรรมการ การต่อต้านการติดสินบนและคอร์รัปชัน จริยธรรมทางธุรกิจ และค่าตอบแทนผู้บริหาร

อย่างไรก็ดี ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะช่วง 10 ปีหลัง มีความแพร่หลายของความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนของประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่กิจการต้องพิจารณาแล้ว กิจการควรให้ความสำคัญกับการควบคุมดูแลภายใน การกำกับดูแล และวัฒนธรรมในการบริหารความเสี่ยงเหล่านี้อย่างมากด้วย

กรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงขององค์กร-การบูรณาการร่วมกับกลยุทธ์และผลการปฏิบัติงาน (COSO ERM Framework) ให้คำจำกัดความของความเสี่ยงว่า หมายถึง “ความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ” 3 ซึ่งรวมทั้งผลกระทบเชิงลบ (เช่น การลดลงของรายได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือ ความเสียหายต่อชื่อเสียงขององค์กร และผลกระทบเชิงบวก (คือ โอกาส - อาทิ เกิดตลาดใหม่ที่รองรับผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือ ความคิดริเริ่มในการประหยัดต้นทุน)

การบริหารความเสี่ยงด้าน ESG

แนวปฏิบัตินี้ออกแบบมาเพื่อใช้งานโดยกิจการใด ๆ ที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG – รวมถึงธุรกิจที่เพิ่งเริ่มต้นกิจการที่ไม่แสวงหากำไร กิจการที่แสวงหาผลกำไร บริษัทขนาดใหญ่ หรือหน่วยงานของรัฐ กลุ่มเป้าหมายรวมถึงผู้มีอำนาจตัดสินใจตลอดจนผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารความเสี่ยงและผู้ปฏิบัติงานด้านความยั่งยืนซึ่งกำลังมองหาแนวปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG ผู้ใช้รวมถึงผู้ที่อยู่ในฝ่าย ERM หรือฝ่ายความยั่งยืน หรือมีหน้าที่กำกับดูแลหน้าที่เหล่านั้น รวมถึงเจ้าของความเสี่ยงหรือผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการที่บอบช้ำอาจได้รับผลกระทบจากความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG ไม่ว่าจะเป็นผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ นักวิเคราะห์ด้านนักลงทุนสัมพันธ์ หรือผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดกลุ่มเป้าหมายและการนำแนวปฏิบัตินี้ไปประยุกต์ใช้อาจอธิบายได้ดังนี้:

ผู้มีอำนาจตัดสินใจ: แนวปฏิบัตินี้สร้างความตระหนักรู้ว่า ESG เป็นหัวข้อหลักที่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ มากมายที่จำเป็นต้องมีการกำกับดูแลและตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารความเสี่ยง: ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารความเสี่ยงในขั้นต้นประกอบด้วยผู้ที่มีบทบาทโดยตรงในกระบวนการ ERM อย่างไรก็ตาม แนวปฏิบัตินี้ใช้ได้กับทุกคนที่รับผิดชอบต่อการบริหารความเสี่ยง (รวมถึงผู้บริหารด้านการปฏิบัติงาน เจ้าของความเสี่ยง และผู้บริหารสายงาน) แนวปฏิบัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยผู้ปฏิบัติงานเหล่านี้เข้าใจประเภทของความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG ที่อาจส่งผลกระทบต่อกิจการ พร้อมกับเครื่องมือ ทรัพยากร และกรอบการทำงานที่สามารถสนับสนุนความเข้าใจเพิ่มเติม

ผู้ปฏิบัติงานด้านความยั่งยืน: ผู้ปฏิบัติงานด้านความยั่งยืนในขั้นต้นประกอบด้วยผู้ที่มีบทบาทโดยตรงในหน้าที่งานด้านความยั่งยืน อย่างไรก็ตาม แนวปฏิบัตินี้ใช้ได้กับทุกคนที่ได้รับผลกระทบที่เกี่ยวกับการพิจารณา ESG แนวปฏิบัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเหล่านี้บูรณาการความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับแนวโน้ม ประเด็น ผลกระทบและการพึ่งพาที่เกี่ยวข้องกับ ESG กับเครื่องมือและกระบวนการ ERM เพื่อสนับสนุนการระบุ กำหนด ประเมิน ตอบสนอง และเปิดเผยความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG ได้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG

เอกสารนี้ให้แนวปฏิบัติในการใช้กระบวนการ ERM กับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG สิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG จะขึ้นอยู่กับองค์กร ซึ่งอาจจะใช้คำจำกัดความแบบแคบโดยเน้นที่การเลือกความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมหรือสังคมที่เกี่ยวข้อง หรือการประยุกต์ใช้ในวงกว้างที่พิจารณาประเด็นต่าง ๆ มากมาย เช่นเดียวกับประเด็นของ MSCI

3 หลักที่สำคัญ	10 หัวข้อ	ประเด็นสำคัญของ ESG ทั้ง 37 ข้อ	
สิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	การปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก	การจัดการเงินทุนเพื่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเปราะบางของการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ
	ทรัพยากรธรรมชาติ	ความเครียดน้ำ (Water stress) ความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์จากที่ดิน	การจัดการแหล่งวัตถุดิบ
	มลพิษ และของเสีย	การปล่อยสารพิษและของเสีย วัสดุบรรจุภัณฑ์และขยะ	ขยะอิเล็กทรอนิกส์
	โอกาสด้านสิ่งแวดล้อม	โอกาสในเทคโนโลยีสะอาด โอกาสในอาคารสีเขียว (green building)	โอกาสพลังงานหมุนเวียน
สังคม	ทุนมนุษย์	การจัดการแรงงาน ชีวอนามัยและความปลอดภัย	การพัฒนาทุนมนุษย์ มาตรฐานห่วงโซ่อุปทานด้านแรงงาน
	ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์	คุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ความปลอดภัยจากสารเคมี ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์การเงิน	ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล การลงทุนอย่างมีความรับผิดชอบต่อ ความเสี่ยงด้านสุขภาพและประชากร
	การคัดค้านของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	การหาข้อขัดแย้ง	
	โอกาสทางสังคม	การเข้าถึงการสื่อสาร การเข้าถึงการเงิน	การเข้าถึงการดูแลสุขภาพ โอกาสด้านโภชนาการและสุขภาพ
การกำกับดูแล	การกำกับดูแลกิจการ	กรรมการ ค่าตอบแทน	ความเป็นเจ้าของ การบัญชี
	พฤติกรรมองค์กร	จริยธรรมทางธุรกิจ แนวปฏิบัติในการต่อต้านการ แข่งขัน ความโปร่งใสด้านภาษี	การคอร์รัปชัน และความไม่มั่นคง ความไม่มีเสถียรภาพของระบบการเงิน

ที่มา : สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2018)

บทที่ 3

กระบวนการการบริหารความเสี่ยง

กระบวนการบริหารความเสี่ยงตาม 1) มาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ 2) การจัดการความเสี่ยงตาม COSO ERM 2004 3) การจัดการความเสี่ยงตาม COSO ERM 2017 จึงได้กำหนดกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงดังต่อไปนี้

- 3.1 การระบุปัจจัยเสี่ยง (Risk Identification)
- 3.2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
- 3.3 การจัดลำดับความเสี่ยง (Risk Prioritize)
- 3.4 การระบุกิจกรรมการควบคุมที่มีอยู่ (Existing Controls)
- 3.5 การติดตามและรายงานผล (Monitoring and Reports)
- 3.6 การทบทวน (Review and Revision)

3.1 การระบุปัจจัยเสี่ยง (RISK IDENTIFICATION)

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยถ้าเกิดขึ้นจะมีผลกระทบเชิงลบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือภารกิจขององค์กร หรืออีกนัยหนึ่ง ความเสี่ยงคือ โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความสูญเสีย สิ่งที่ไม่คาดหวัง สิ่งที่ไม่พึงประสงค์ จนขัดขวางให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) คือ ต้นเหตุ หรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยง ที่จะทำให้เกิดไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยควรระบุได้ว่าความเสี่ยงจะเกิดได้อย่างไร ด้วยเหตุผล และเมื่อใดการระบุปัจจัยเสี่ยงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้การวิเคราะห์และการกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงสามารถทำได้เหมาะสม

การแบ่งประเภทความเสี่ยง

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk): เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดกลยุทธ์ นโยบาย แผนการดำเนินงาน ซึ่งมีผลกระทบต่อกิจทาง ภารกิจหลัก รวมทั้งการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งอาจมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอก (เช่น การเมือง เศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ ใช้บริการ และอื่น ๆ) รวมทั้งปัจจัยภายใน (เช่น การปรับโครงสร้างองค์กรการปรับปรุงแบบการทำงาน) และรวมถึงความเสี่ยงที่เกิดจากการตัดสินใจผิดพลาดหรือนำการตัดสินใจไปใช้อย่างไม่เหมาะสม

(2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk): เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของแต่ละกระบวนการ หรือกิจกรรม ทั้งที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์และบุคลากร และรวมถึง

ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูล ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลและในการดำเนินงาน

(3) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk): เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการควบคุมทางการเงิน การตัดสินใจทางการเงิน รวมทั้งการบริหารงบประมาณ โดยอาจเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายใน (เช่น การจัดสรรงบประมาณ การจัดการสภาพคล่องด้านเงินลงทุน) หรือจากปัจจัยภายนอก (เช่น การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา) ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินและประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานขององค์กร

(4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk): เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดต่าง ๆ และรวมไปถึงกฎระเบียบหรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสมจนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ขององค์กร

3.2 การประเมินความเสี่ยง (RISK ASSESSMENT)

ในการประชุมคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยงที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การพิจารณาระดับความเสี่ยงซึ่งหลักเกณฑ์มีรายละเอียด ดังนี้

ผลกระทบ (Impact)

คะแนน	เกณฑ์
5	มีผลกระทบด้านจำนวนเงินมากกว่า.....ล้านบาท หรือ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการมากกว่าร้อยละ..... หรือ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรในระดับ..... หรือ มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับ..... หรือ ส่งผลกระทบต่อภาระการคลังของรัฐบาลจำนวนเงิน..... หรือ ส่งผลกระทบต่อประชาชน (ความเป็นอยู่/ชีวิต/ทรัพย์สิน) ระดับ.....
4	มีผลกระทบด้านจำนวนเงินมากกว่า.....ล้านบาท หรือ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการมากกว่าร้อยละ..... หรือ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรในระดับ..... หรือ มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับ..... หรือ ส่งผลกระทบต่อภาระการคลังของรัฐบาลจำนวนเงิน..... หรือ ส่งผลกระทบต่อประชาชน (ความเป็นอยู่/ชีวิต/ทรัพย์สิน) ระดับ.....

คะแนน	เกณฑ์
3	มีผลกระทบด้านจำนวนเงินมากกว่า.....ล้านบาท หรือ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการมากกว่าร้อยละ..... หรือ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรในระดับ..... หรือ มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับ..... หรือ ส่งผลต่อภาระการคลังของรัฐบาลจำนวนเงิน..... หรือ ส่งผลกระทบต่อประชาชน (ความเป็นอยู่/ชีวิต/ทรัพย์สิน) ระดับ.....
2	มีผลกระทบด้านจำนวนเงินมากกว่า.....ล้านบาท หรือ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการมากกว่าร้อยละ..... หรือ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรในระดับ..... หรือ มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับ..... หรือ ส่งผลต่อภาระการคลังของรัฐบาลจำนวนเงิน..... หรือ ส่งผลกระทบต่อประชาชน (ความเป็นอยู่/ชีวิต/ทรัพย์สิน) ระดับ.....
1	มีผลกระทบด้านจำนวนเงินมากกว่า.....ล้านบาท หรือ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการมากกว่าร้อยละ..... หรือ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรในระดับ..... หรือ มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับ..... หรือ ส่งผลต่อภาระการคลังของรัฐบาลจำนวนเงิน..... หรือ ส่งผลกระทบต่อประชาชน (ความเป็นอยู่/ชีวิต/ทรัพย์สิน) ระดับ.....

เกณฑ์การให้คะแนน

โอกาส (Likelihood : L)

คะแนน	เกณฑ์
5	โอกาสเกิดมากกว่า 90% ในช่วงระยะเวลาของงาน /ระบบ/โครงการ/ หรือความถี่ของการเกิดขึ้นทุก 6 เดือน
4	โอกาสเกิดมากกว่า 70 - 89% ในช่วงระยะเวลาของงาน /ระบบ/โครงการ/ หรือความถี่ของการเกิดขึ้นทุกปี
3	โอกาสเกิดมากกว่า 40 - 69% ในช่วงระยะเวลาของงาน /ระบบ/โครงการ/ หรือความถี่ของการเกิดขึ้นทุก 2 ปี
2	โอกาสเกิดมากกว่า 20 - 39% ในช่วงระยะเวลาของงาน /ระบบ/โครงการ/ หรือความถี่ของการเกิดขึ้นทุก 3 ปี
1	โอกาสเกิดมากกว่า 20 - 39% ในช่วงระยะเวลาของงาน /ระบบ/โครงการ/ หรือความถี่ของการเกิดขึ้นทุก 5 ปี

3.3 การจัดลำดับความเสี่ยง (RISK PRIORITIZE)

5	10	15	20	25
4	8	12	16	20
3	6	9	12	15
2	4	6	8	10
1	2	3	4	5

ระดับ ต่ำ ค่าคะแนนระหว่าง 1 – 3

(มาตรการ = ยอมรับได้ ไม่ต้องควบคุม ไม่ต้องพิจารณาจัดการเพิ่มเติม)

ระดับ ปานกลาง ค่าคะแนนระหว่าง 4 - 10

(มาตรการ = ยอมรับได้ แต่ต้องควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปยังระดับที่ยอมรับไม่ได้)

ระดับ สูง ค่าคะแนนระหว่าง 12 - 16

(มาตรการ = ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้)

ระดับ สูงมาก ค่าคะแนนระหว่าง 20 - 25

(มาตรการ = ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที)

ขอบเขตของระดับความเสี่ยง

1. ความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงปานกลาง และ ระดับความเสี่ยงต่ำ

ความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงปานกลาง และ ระดับความเสี่ยงต่ำจัดอยู่ในขอบเขตระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Boundary) ความเสี่ยงที่จัดอยู่ในระดับดังกล่าวจะทำการเฝ้าระวัง และติดตามกระบวนการดำเนินงานเท่านั้น ทั้งนี้ หากพิจารณาแล้วว่ามีแนวโน้มที่จะกลายเป็นความเสี่ยงระดับสูง หรือระดับสูงมาก สามารถจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันผลกระทบได้เช่นกัน

2. ความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูง และ ระดับความเสี่ยงสูงมาก

ความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูง และ ระดับความเสี่ยงสูงมากจัดอยู่ในขอบเขตระดับความเสี่ยงที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อลดผลกระทบการดำเนินงานในทันที รวมถึงจัดให้มีกระบวนการติดตามเพื่อรายงานผลการจัดการอย่างต่อเนื่อง

3. การยุติความเสี่ยง

การยุติความเสี่ยง คือ การที่สามารถควบคุม กำกับ ความเสี่ยงจนอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ และไม่ต้องติดตามความเสี่ยงนั้นอีก ทั้งนี้ หากพบว่าความเสี่ยงที่ดำเนินการยุติการติดตามไปแล้วมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบ จะทำการพิจารณาเพื่อนำกลับมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และติดตามอีกครั้ง

3.4 การจัดการความเสี่ยง (RISK TREATMENT)

การกำหนดแนวทางการจัดการความเสี่ยงเป็นการระบุทางเลือกที่เหมาะสมและนำไปปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรได้ ซึ่งต้องประเมินผลต่อการลดโอกาสหรือผลกระทบของความเสี่ยง รวมทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่ได้รับเพื่อให้ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ภายในช่วงเบี่ยงเบนจากเป้าหมายที่องค์กรยอมรับได้ Risk Tolerance ทั้งนี้องค์กรได้กำหนดแนวทางในการตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Mitigation Options) ดังนี้

1. การยอมรับ (Take) ยอมรับความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานและภายใต้ระดับความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้

2. การลดหรือควบคุม (Treat) การดำเนินการเพิ่มเติมหรือลดโอกาสเกิด หรือผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เป็นการลดความถี่หรือโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ความเสี่ยง หรือการลดผลกระทบ (Impact) หรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้น โดยการควบคุมภายใน หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการดำเนินเพื่อช่วยลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ลดความเสียหายหรือทั้งสองอย่าง เช่น การฝึกอบรมให้กับพนักงานงาน การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การจัดทำแผนสำรองเพื่อรับมือไว้ล่วงหน้าก่อนที่ความสูญเสียจะเกิดขึ้นจริง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการตระหนักถึงความเสี่ยงและช่วยให้ลดระดับความรุนแรงของความสูญเสียลง

3. การหลีกเลี่ยงหรือกำจัด (Terminate) การดำเนินการเพื่อยกเลิกหรือหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ทั้งนี้หากทำการใช้กลยุทธ์นี้อาจต้องทำการพิจารณาวัตถุประสงค์ว่าสามารถบรรลุได้หรือไม่ เพื่อทำการปรับเปลี่ยนต่อไป

4. การถ่ายโอนหรือกระจาย (Transfer) การจัดการความเสี่ยงร่วมกัน หรือถ่ายโอนความรับผิดชอบหรือภาระของการสูญเสียให้แก่บุคคลหรือองค์กรอื่นรับผิดชอบ โดยต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น

3.5 การระบุกิจกรรมการควบคุมที่มีอยู่ (EXISTING CONTROLS)

กิจกรรมการควบคุม เป็นนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจว่าแผนการจัดการความเสี่ยงของ สคช. ได้มีการดำเนินการอย่างเหมาะสม และทันเวลา โดยกิจกรรมการควบคุม เช่น การอนุมัติ การแบ่งแยกหน้าที่ การกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบเพิ่มเติม เป็นต้น ทั้งนี้ แต่ละกิจกรรมแผนงานเพื่อตอบสนองความเสี่ยง อาจมีการกำหนดกิจกรรมการควบคุมที่แตกต่างกัน ซึ่ง สคช. จะต้องมีการกำหนดกิจกรรมการควบคุมที่เหมาะสม ในการดำเนินการเพื่อให้แผนบริหารความเสี่ยงนำไปสู่การปฏิบัติ

อนึ่ง กิจกรรมการควบคุมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง แม้การกำหนดแผนบริหารความเสี่ยงจะสามารถตอบสนองหรือจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม แต่หากขาดกิจกรรมการ

ควบคุมที่ดีและเหมาะสม ก็อาจทำให้การบริหารความเสี่ยงล้มเหลว ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การกำหนดกิจกรรมการควบคุมของ สคช. ได้มีการแต่งตั้งให้คณะกรรมการตรวจสอบและคณะทำงานบริหารความเสี่ยง เพื่อติดตามและควบคุมความเสี่ยงตามที่ผู้บริหารกำหนด โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและป้องกันความเสี่ยงและเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ทั้งนี้ หากนำโครงการและกิจกรรมการควบคุมไปสู่การปฏิบัติแล้ว และมีการสื่อสารให้พนักงานในองค์กรได้ทราบเพื่อให้ทุกคนได้เข้าใจ ตระหนักถึงความจำเป็นและยอมรับการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน สำหรับอำนาจหน้าที่และวงเงินอนุมัติเป็นอำนาจของผู้อำนวยการสถาบันฯ ซึ่ง สคช. ได้ทำการปรับปรุงระเบียบ นอกจากนี้ สคช. มีมาตรการป้องกันและดูแลรักษาทรัพย์สิน โดยมีการแบ่งแยกหน้าที่การปฏิบัติงานที่สำคัญหรืองานที่เสี่ยงต่อความเสียหาย นอกจากนี้ เพื่อแสดงถึงนโยบายด้านการบริหารจัดการอย่างโปร่งใส

3.6 การติดตามและรายงานผล (MONITORING AND REPORTS)

คณะทำงานบริหารความเสี่ยง ติดตาม ประสานงาน รวบรวมความเสี่ยง ผลการดำเนินการบริหารความเสี่ยง และรายงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานสถานะความเสี่ยงขององค์กร เพื่อให้มั่นใจว่ากรอบการดำเนินการบริหารความเสี่ยงสามารถยึดถือปฏิบัติและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก สคช. เป็นประจำต่อเนืองรายไตรมาส และนำเสนอคณะกรรมการ และคณะกรรมการสถาบันพิจารณา ผลการดำเนินการตามแผนการบริหารความเสี่ยงเป็นรายไตรมาส โดยระบุประเด็นความเสี่ยง แผนบริหารความเสี่ยง และแผนการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการต่อไป

3.7 การทบทวน (REVIEW AND REVISION)

การทบทวนการบริหารความเสี่ยง จากข้อเสนอแนะของผู้บริหาร เพื่อนำผลและข้อเสนอแนะไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสม ความพอเพียง และประสิทธิผลของแผนบริหารความเสี่ยง ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงทบทวนกรอบการบริหารความเสี่ยง กระบวนการบริหารความเสี่ยง โดยจะมีการทบทวนความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่/ความเสี่ยงที่พบใหม่ เพื่อนำไปประเมินความเสี่ยงใหม่ และจัดการความเสี่ยง ในปีงบประมาณ 2565 โดยผ่านคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 4

ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง ครอบคลุมขั้นตอนการจัดทำและปรับปรุง แผน/คู่มือ/นโยบาย การบริหารความเสี่ยง รวมถึงแผนในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน และรายงานผลการจัดการความเสี่ยงของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง เสนอ คณะอนุกรรมการ และคณะกรรมการ พิจารณาดูแล สนับสนุนให้การบริหารความเสี่ยงขององค์กร ประสบความสำเร็จ เสนอแนะวิธีป้องกัน วิธีลดระดับความเสี่ยง และติดตามแผนการดำเนินงานเพื่อลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยผ่านขั้นตอนความเห็นชอบของคณะทำงาน คณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดทำแผนงานบริหารความเสี่ยง นโยบาย/คู่มือ ด้านความเสี่ยง ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

โดยสำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน เพื่อเตรียมจัดทำแผนงานบริหารความเสี่ยง นโยบาย/คู่มือ ด้านความเสี่ยง ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) โดยนำข้อมูลแผนยุทธศาสตร์องค์กร แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ข้อมูลสถานการณ์ ความเสี่ยงภายนอกและภายใน หรือรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยง ที่ได้จากกระบวนการจัดการความเสี่ยง และกระบวนการเฝ้าระวังและทบทวนความเสี่ยงจากที่ผ่านมา การระบุความเสี่ยง (Identify Risks) จากส่วนงานต่าง ๆ

4.2 กำหนดแนวทางและวัตถุประสงค์ สำหรับการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง /คู่มือในการบริหารจัดการความเสี่ยง

สำนัก นผ. ดำเนินการจัดทำแนวทางและวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการความเสี่ยง จากข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการเก็บรวบรวมในกระบวนการข้างต้น โดยประยุกต์ใช้หลักการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายในองค์กรให้บรรลุเป้าหมายกลยุทธ์ร่วมกับระบบมาตรฐาน ISO 31000: Risk Management และประกาศนโยบายการบริหารความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ

4.3 การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง /คู่มือในการบริหารจัดการความเสี่ยง และการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

สำนัก นผ. ดำเนินการจัดทำจัดทำแผนงานบริหารความเสี่ยง กระบวนการ ขั้นตอนในการประเมินความเสี่ยงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินระดับความเสี่ยง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงกำหนดแผนงานบริหารความเสี่ยง และดำเนินการนำเสนอต่อ คณะทำงานบริหารความเสี่ยง เพื่อพิจารณา

4.4 การจัดเตรียมเอกสารสำหรับการนำเสนอในที่ประชุม

สำนัก นผ. จัดการเตรียมเอกสารสำหรับการเข้าที่ประชุม โดยจัดเตรียมวาระการประชุม เอกสารประกอบการประเมิน และเอกสารสำหรับการนำเสนอในที่ประชุม

4.5 เสนอคณะทำงานบริหารความเสี่ยง พิจารณาแผนงานบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน นโยบาย/คู่มือ

คณะทำงานบริหารความเสี่ยงพิจารณาแผนงานบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน นโยบาย/คู่มือ จากการนำเสนอ เมื่อพิจารณาผ่านจะส่งต่อให้คณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง เพื่อพิจารณาต่อเป็นลำดับขั้น ถ้าหากไม่ผ่านการพิจารณาให้ดำเนินการทบทวนข้อเสนอแนะและปรับแก้เพื่อเสนออนุมัติต่อไป

4.6 เสนอคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง พิจารณาให้ความเห็นต่อแผนงานบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน นโยบาย/คู่มือ

คณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง พิจารณาพิจารณาแผนงานบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน นโยบาย/คู่มือ ถ้าหากไม่ผ่านการพิจารณาให้ดำเนินการทบทวนข้อเสนอแนะและปรับแก้เพื่อเสนอคณะกรรมการสถาบันอนุมัติต่อไป

4.7 เสนอคณะกรรมการสถาบัน พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแผนงานบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน นโยบาย/คู่มือ

คณะกรรมการสถาบัน พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแผนงานบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน นโยบาย/คู่มือ เพื่อให้ความเห็นชอบ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ถ้าหากไม่ผ่านการพิจารณาให้ดำเนินการทบทวนข้อเสนอแนะและปรับแก้ให้สำนัก นผ. ไปดำเนินการเพื่อเสนออนุมัติต่อไป

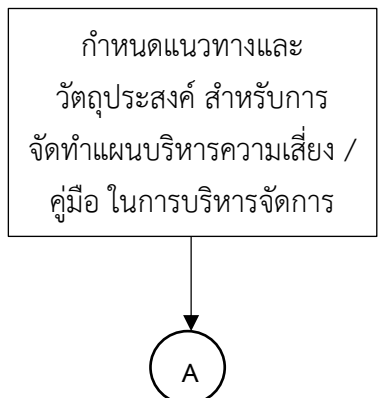
4.8 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง ไปบังคับใช้ / ดำเนินงานตามมติที่ประชุม

นำการกำหนดแนวทางและวัตถุประสงค์ สำหรับการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง/คู่มือในการบริหารจัดการความเสี่ยง และการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง ไปบังคับใช้ / ดำเนินงานตามมติที่ประชุม

4.9 การปรับระดับความเสี่ยง การปรับปรุงความเสี่ยง และการยุติการติดตามความเสี่ยง

เมื่อผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการจัดการความเสี่ยงแล้วพบว่าสามารถปรับระดับความเสี่ยงลดลง หรือเกิดเหตุการณ์ที่ต้องปรับความเสี่ยงให้สูงขึ้น ความเสี่ยงไม่ทันสมัยต้องปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยง และการยุติการติดตามความเสี่ยงเมื่อสามารถบริหารจัดการได้ ให้ดำเนินการปรับปรุงและเสนอคณะกรรมการตามขั้นตอนเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน (flow)	Input	รายละเอียด	Output	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1	 เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและคู่มือบริหาร	1.ข้อมูลการดำเนินงาน 2. การกำหนดความเสี่ยงของหน่วยงานต่าง ๆ	โดยสำนัก นผ. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและคู่มือบริหารความเสี่ยง โดยนำข้อมูลแผนยุทธศาสตร์องค์กร ข้อมูลสถานการณ์ ความเสี่ยงภายนอกและภายใน มาตรฐานหรือกรอบการจัดการความเสี่ยง รายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยง ที่ได้จากกระบวนการจัดการความเสี่ยง และกระบวนการเฝ้าระวังและทบทวนความเสี่ยง	ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและคู่มือบริหารความเสี่ยง	15 วัน	สำนัก นผ.	คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานและคณะอนุกรรมการ
2	 กำหนดแนวทางและวัตถุประสงค์ สำหรับการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง / คู่มือ ในการบริหารจัดการ	ข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย	สำนัก นผ. ดำเนินการกำหนดแนวทางและวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการเก็บรวบรวมในกระบวนการข้างต้น โดยประยุกต์ใช้หลักการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายในองค์กรให้บรรลุเป้าหมายกลยุทธ์ร่วมกับระบบมาตรฐาน ISO 31000: Risk Management และประกาศนโยบายการบริหารความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ	(ร่าง) นโยบายและวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการความเสี่ยง	15 วัน	สำนัก นผ.	แผนบริหารความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน (flow)	Input	รายละเอียด	Output	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
3		(ร่าง) นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการความเสี่ยง	สำนัก นผ. ดำเนินการจัดทำจัดทำแผนงานบริหารความเสี่ยง กระบวนการ ขั้นตอนในการประเมินความเสี่ยงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายใน โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินระดับความเสี่ยง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงกำหนดแผนงานบริหารความเสี่ยง และดำเนินการนำเสนอต่อ คณะทำงานบริหารความเสี่ยงเพื่อพิจารณา	1. (ร่าง)แผนการบริหารความเสี่ยง 2. (ร่าง)คู่มือการบริหารความเสี่ยง	15 วัน	สำนัก นผ.	(ร่าง) แผนบริหารความเสี่ยง (ร่าง) คู่มือบริหารความเสี่ยง
4		1.ใบนำวาระ 2.เอกสารประกอบวาระ 3.เอกสารสำหรับการนำเสนอมวาระ	สำนัก นผ. จัดการเตรียมเอกสารสำหรับการเข้าที่ประชุม	เอกสารประกอบการประชุม	15 วัน	สำนัก นผ.	เอกสารวาระการประชุม

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน (flow)	Input	รายละเอียด	Output	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
5	<pre> graph TD B((B)) --> D{เห็นชอบ เสนอคณะกรรมการ บริหารความเสี่ยง พิจารณา} D -- ไม่ --> S5[5] D -- เห็นชอบ --> S6[6] </pre>	วาระการประชุม คณะกรรมการ บริหารความเสี่ยง	คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน พิจารณาแผนงานบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน แผน/คู่มือ จากการนำเสนอ 1. ผ่านการพิจารณา ให้ส่งต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงเพื่อพิจารณาต่อไปเป็นลำดับขั้น 2. ไม่ผ่านการพิจารณา ให้ดำเนินการทบทวนข้อเสนอแนะและปรับแก้เพื่อเสนออนุมัติคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงเพื่อพิจารณาต่อไป	มติคณะกรรมการ บริหารความเสี่ยง	1 วัน	คณะกรรมการ บริหารความเสี่ยง	1.คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหาร ความเสี่ยงและ ควบคุมภายใน 2.เอกสารวาระการ ประชุม
6	<pre> graph TD S6[6] --> D{เสนอ คณะกรรมการ บริหารความเสี่ยง พิจารณา} D -- ไม่เห็นชอบ --> S6 D -- เห็นชอบ --> C((C)) </pre>	วาระการประชุม คณะกรรมการ บริหารความเสี่ยง	คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง พิจารณาเห็นชอบแผนงานบริหารความเสี่ยงและควบคุม ภายใน นโยบาย/คู่มือ จากการนำเสนอ 1. ผ่านการพิจารณา ให้ส่งคณะกรรมการสถาบันฯ เพื่อพิจารณาต่อไปเป็นลำดับขั้น 2. ไม่ผ่านการพิจารณา ให้ดำเนินการทบทวนข้อเสนอแนะและปรับแก้ และนำเข้าคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน และจึงเสนอคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงเพื่อพิจารณาต่อไป	มติที่ประชุม คณะกรรมการ บริหารความเสี่ยง	1 วัน	คณะกรรมการ	1.คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการ บริหารความเสี่ยงและ ควบคุมภายใน 2.เอกสารวาระการ ประชุม

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน (flow)	Input	รายละเอียด	Output	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
7	<pre> graph TD C((C)) --> D{เสนอ คณะกรรมการ สถาบันฯ พิจารณา} D --ปรับปรุง--> C D --อนุมัติ--> E[] </pre>	วาระการประชุม คณะกรรมการ สถาบันฯ	คณะกรรมการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแผนงานบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน แผน/คู่มือ เพื่อให้ความเห็นชอบ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน 1. ผ่านการพิจารณา ดำเนินการประกาศ / ดำเนินการปฏิบัติงานในลำดับถัดไป 2. ไม่ผ่านการพิจารณา ให้ดำเนินการทบทวน ข้อเสนอแนะและปรับแก้ และนำเข้าคณะทำงานบริหาร ความเสี่ยงและควบคุมภายใน คณะอนุกรรมการบริหาร ความเสี่ยง และจึงเสนอคณะกรรมการสถาบันฯ เพื่อ พิจารณาอีกครั้ง	มติที่ประชุม คณะกรรมการ สถาบันฯ	1 วัน	คณะอนุกรรมการ และคณะกรรมการ สคช.	รายงานการบริหาร ความเสี่ยงและ ควบคุมภายในรายไตร มาส
8	<pre> graph TD F[การติดตามผลการดำเนินงาน ตามแผนบริหารความเสี่ยง ไปบังคับใช้ / ดำเนินงานตาม] --> D((D)) </pre>	มติที่ประชุม คณะกรรมการ สถาบันฯ	นำการกำหนดแนวทางและวัตถุประสงค์ สำหรับการ จัดทำแผนบริหารความเสี่ยง/คู่มือในการบริหารจัดการ ความเสี่ยง และการติดตามผลการดำเนินงานตามแผน บริหารความเสี่ยง ไปบังคับใช้ / ดำเนินงานตามมติที่ ประชุม	ผลการ ดำเนินงานตาม แผนบริหารความ เสี่ยงและคู่มือ บริหารความเสี่ยง	1 เดือน	คณะทำงาน	รายงานการบริหาร ความเสี่ยงและ ควบคุมภายในรายไตร มาส

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน (flow)	Input	รายละเอียด	Output	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
9	<pre> graph TD D((D)) --> A[การปรับระดับความเสี่ยง การปรับปรุงความเสี่ยง และ การยุติการติดตามความเสี่ยง] A -- "ปรับระดับความเสี่ยง" --> B[จบกระบวนการ] A -- "ปรับปรุงความเสี่ยง" --> B A -- "ยุติการติดตามความเสี่ยง" --> B A --> 9[9] </pre>		เมื่อผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการจัดการความเสี่ยงแล้วพบว่าสามารถปรับระดับความเสี่ยงลดลง หรือเกิดเหตุการณ์ที่ต้องปรับความเสี่ยงให้สูงขึ้น ความเสี่ยงไม่ทันสมัยต้องปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยง และการยุติการติดตามความเสี่ยงเมื่อสามารถบริหารจัดการได้ ให้ดำเนินการปรับปรุงและเสนอคณะกรรมการตามขั้นตอนเพื่อพิจารณา	รายงานการติดตามความเสี่ยง	3 เดือน	คณะทำงาน	รายงานการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในรายไตรมาส

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบบันทึกผลการชี้แจงและประเมินความเสี่ยง

แบบบันทึกผลการชี้บ่งและประเมินความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง (1)	โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (2)	ความรุนแรงของผลกระทบ (3)	การควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน (4)	แผนการจัดการความเสี่ยง (5)	ระดับความเสี่ยง $(2) \times (3) = (6)$	ผู้รับผิดชอบ (7)

ภาคผนวก ข

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง (1)	โอกาสที่จะเกิดความ เสียหาย (2)	ความรุนแรงของ ผลกระทบ (3)	การควบคุมที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน (4)	แผนการจัดการ ความเสี่ยง (5)	รายงานผลการ ดำเนินงาน (6)	ระดับ ความเสี่ยง (2) X (3) = (7)	ผู้รับผิดชอบ (8)

ที่ปรึกษาและคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. นายสมชาย	นินทนาวงศา	ประธานอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง
2. นายสิงหะ	นิกรพันธ์ุ์	อนุกรรมการบริหารความเสี่ยง
3. นายประพันธ์	มนทการติวงศ์	อนุกรรมการบริหารความเสี่ยง
4. นางมลิวลีย์	วรรณอาภา	อนุกรรมการบริหารความเสี่ยง
5. นางสาวนฤมล	พูลทรัพย์	อนุกรรมการบริหารความเสี่ยง
6. นางสาวจุลลดา	มีจุล	อนุกรรมการบริหารความเสี่ยง
7. นายจรรณวรรณ	ทองหลอม	เลขานุการอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง

คณะผู้จัดทำ

1. นางสาวจุลลดา	มีจุล	ประธานคณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
2. นายจรรณวรรณ	ทองหลอม	รองประธานคณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
3. นางสาวชุติมา	ยิ่งยงวราชาติ	ที่ปรึกษาคณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
4. นางสาววารุณี	วัฒนถนอม	คณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
5. นายนารายณ์	รัตนไพโรจน์ขจี	คณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
6. นางสาวณัชชาธิ์	ธนากรรัฐพงศ์	คณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
7. นางสาวศศิภา	สงฆ์พรหม	คณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
8. นางสาวจิตติมนต์	สกลภาพ	คณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
9. นางสาวนลินี	ผาสุกะกุล	คณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
10. นายไชยเชษฐ์	นุ่นใหม่	คณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
11. นางสาวอาภากร	นิลรัตน์	คณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
12. นางสาวพรพัชรนันท์	วงศ์พิณิจ	คณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน
13. นางสาวภัทรพร	กิจชัยนุกูล	คณะทำงานและเลขานุการ
		คณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน

ช่องทางการติดต่อประสานงาน

1. นายจรรณวรรณ	ทองหลอม	โทร. 089-509-7408
	เลขานุการอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง	
2. นางสาวภัทรพร	กิจชัยนุกูล	โทร. 081-644-6280
	เลขานุการคณะทำงานความเสี่ยงและควบคุมภายใน	

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

Thailand Professional Qualification Institute (Public Organization)

ชั้น 14 อาคารเพิร์ล แบงก์ค็อก
1177 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

14th Fl., Pearl Bangkok
1177 Phaholyothin Rd.,
Phayathai, Bangkok 10400

www.tpqi.go.th
Tel : 02-035-4900
Fax : 02-035-4928